

Vlaams
Parlement

ingediend op **503** (2015-2016) – Nr. 1
15 oktober 2015 (2015-2016)

Verslag

namens de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Innovatie en Wetenschapsbeleid
uitgebracht door Robrecht Bothuyne en Andries Gryffroy

van het verslagmoment
over de Europese Ministerraad
Werkgelegenheid van 18 en 19 juni 2015

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid:

Voorzitter: Axel Ronse.

Vaste leden:

Matthias Diependaele, Andries Gryffroy, Jos Lantmeeters, Grete Remen, Axel Ronse, Sabine Vermeulen;
Robrecht Bothuyne, Sonja Claes, Martine Fournier, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Emmily Talpe;
Yasmine Kherbache, Bart Van Malderen;
Imade Annouri.

Plaatsvervangers:

Jan Hofkens, Lieve Maes, Lorin Parys, Miranda Van Eetvelde, Paul Van Miert, Peter Wouters;
An Christiaens, Jenne De Potter, Kathleen Helsen, Koen Van den Heuvel;
Lionel Bajart, Martine Taelman;
Rob Beenders, Güler Turan;
Wouter Vanbesien.

INHOUD

1. Inleidende uiteenzetting	4
2. Opmerkingen en vragen van de leden	9

Op 1 oktober 2015 werd in de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid verslag uitgebracht over de Europese Ministerraad Werkgelegenheid van 18 en 19 juni 2015.

1. Inleidende uiteenzetting

Frédéric Geers, raadgever Werk en Sociale Economie van de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de Europese Unie, brengt aan de commissie verslag uit.

Raadconclusies: de ontwikkeling naar meer inclusieve arbeidsmarkten

Het Letse voorzitterschap maakte er een punt van om naast de jeugdwerkloosheid de focus ook te richten op andere doelgroepen. De raadsconclusies van juni 2015 stippen aan dat de arbeidsmarkt toegankelijker moet worden gemaakt voor achterstandsgroepen en mensen in kwetsbare situaties. Er wordt gespecificeerd om wie het gaat: naast jongeren betreft het ook ouderen, personen met een handicap, mensen met een migrantenachtergrond en laaggeschoolden.

Een baan wordt gezien als de beste manier om sociale integratie te bevorderen. Langdurige werkloosheid moet worden voorkomen of beperkt. De arbeidsmarkten dienen inclusiever te zijn. Dat behelst efficiëntere openbare diensten voor arbeidsvoorziening, verbetering van de activeringsmaatregelen en het sociaal ondernemerschap. Daaronder ressorteert de geïndividualiseerde aanpak van de werkloze. Belangrijk is het investeren in menselijk kapitaal en vaardigheden die door de arbeidsmarkt worden gevraagd. Daarnaast richt men zich op investeren in systemen van onderwijs en opleiding zelf.

De kwaliteit van banen krijgt ook de nodige aandacht. Dat houdt heel wat in: een salaris, maar ook veilige werkplekken, toegang tot voortgezette opleiding, loopbaanontwikkeling, evenwicht tussen werk en privé, en veilige transitie naar een andere baan bij verlies van werk.

De drie pijlers van sociale inclusie zijn integratie van activering, uitkering en dienstverlening. Voorts gaat het ook over begeleide werkomgevingen voor personen met een complexe arbeidsbelemmering, zoals sociale ondernemingen en aangepaste werkplekken. Ook kansen voor opleiding en bijscholing komen aan bod.

Landenspecifieke aanbeveling België 2015

De landenspecifieke aanbevelingen maken deel uit van het Europees semester, de cyclus voor de coördinatie van het beleid op gebied van economische hervormingen en begroting. Ze hebben enige verandering ondergaan: ze zijn korter geformuleerd, gestroomlijnder en meer gericht op de doelstellingen dan voordien. Voorheen waren ze ruim en de lidstaten hadden kritiek op het feit dat de Europese Commissie ook wilde ingaan op hoe de lidstaten de maatregelen implementeren. Ander positief punt is dat de landenverslagen, die gekoppeld zijn aan en de onderbouw vormen van de landenspecifieke aanbevelingen, vroeger worden gepubliceerd. Dat maakt binnen de lidstaten reflectie en overleg mogelijk. Zo kan een breder draagvlak gevonden worden bij de nationale parlementen en de sociale partners. Ook de landenspecifieke aanbevelingen zijn vroeger vrijgegeven, wat het proces nog vergemakkelijkt. De dialoog tussen de Europese Commissie en de lidstaten wordt positief onthaald. Er is een aantal bilaterale overlegmomenten gepland in de loop van het Europees semester.

Voor België zijn er vier landenspecifieke aanbevelingen te vermelden, respectievelijk over de aanpassing van de begroting, de pensioenhervorming, de belastinghervorming en over de verbetering van het concurrentievermogen.

De aanbeveling met betrekking tot de arbeidsmarkt luidt als volgt: "Een betere werking van de arbeidsmarkt bewerkstelligen door de negatieve prikkels om te werken te reduceren, door de arbeidsmarkt toegankelijker te maken voor specifieke doelgroepen, alsook door tekorten aan vaardigheden en discrepanties tussen aangeboden en gevraagde vaardigheden aan te pakken."

De Commissie onderbouwt deze aanbeveling als volgt. Wat betreft arbeidsmarkt-integratie, zijn de specifieke doelgroepen voor België jongeren, ouderen en mensen met een migrantenachtergrond. De uitdagingen voor België zijn niet nieuw. De stimuli om werkgelegenheid te bevorderen en actiever ouder worden aan te moedigen, zijn te bescheiden. De Belgische arbeidsmarkt kampt met een aantal structurele problemen, zoals een chronische onderbenutting van het arbeidspotentieel, lage totale werkgelegenheids- en participatiegraden, een zwakke band tussen lonen en productiviteit, negatieve financiële prikkels om te werken, tekort aan hoogopgeleide werknemers en een discrepantie tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden.

Punt van kritiek ten aanzien van België luidt dat de regeerakkoorden hierover wel passages omvatten, maar dat vooruitgang uitblijft. Zo ziet men weinig evolutie in het creëren van een nauwere band tussen actoren in onderwijs, opleiding en arbeidsbemiddeling, in het zorgen voor beter taalonderricht, een betere beroepsopleiding en beroepsonderwijs, en alternatieve opleidingen voor leerlingen en werklozen. Het effect van die structurele factoren speelt uitgesproken bij jonge en oudere werklozen en die met een migrantenachtergrond.

Uit het landenverslag blijkt voorts dat in België de jeugdwerkloosheid hoger ligt dan het Europees gemiddelde. Het is vervelend dat de Europese Commissie zich tot de Belgische entiteit wendt en niet het onderscheid maakt tussen Vlaanderen en de andere gewesten.

Besluit richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten

In het verslag over de werking van de Europese Unie staat dat de Raad jaarlijks richtsnoeren aanreikt waarmee de lidstaten rekening dienen te houden in hun werkgelegenheidsbeleid. De voorgaande richtsnoeren bleven gedurende vier jaar gelden, met name van 2010 tot en met 2014. In 2015 gaat het derhalve om de eerste herziening sinds de Europa 2020-strategie. De eerste versie van de richtsnoeren was gestructureerd volgens de doelstellingen van die strategie. De nieuwe richtsnoeren weerspiegelen veeleer de prioriteiten van de jaarlijkse groeianalyse. Meer dan in het verleden gaat aandacht naar investeringen en structurele hervormingen. Samen met de vier richtsnoeren voor economisch beleid vormen de werkgelegenheidsrichtsnoeren de geïntegreerde richtsnoeren. Ze zijn van belang om een bijdrage te leveren tot het bereiken van de Europa 2020-doelstellingen, maar evenzeer zijn ze de basis voor de landenspecifieke aanbevelingen.

De eerste twee richtsnoeren spitsen zich toe op vraag en aanbod op de arbeidsmarkt: jobcreatie, wegnemen van belemmeringen voor aanwerving, ondernemerschap bevorderen, de taxshift enzovoort. Wat betreft het stimuleren van arbeidsaanbod, vaardigheden en competenties, zijn er een rist richtsnoeren die gaan over onderwijs en opleiding: investeren in opleiding en onderwijs, verbeteren van de kwaliteit ervan, de toegang ertoe verbeteren, competenties, die buiten formeel onderwijs en opleidingen zijn ontwikkeld, erkennen en

valideren, leerlingenstelsels stimuleren, werkplekieren, opleidingsniveau verhogen enzovoort.

Het is tevens de bedoeling dat in het kader van werkloosheid de jongerenwerkloosheid wordt aangepakt, met bijzondere aandacht voor wie noch in onderwijs of opleiding zit, noch een baan heeft, en voor langdurig werklozen en kansarme groepen.

Om de werking van de arbeidsmarkten te verbeteren, richten de aanbevelingen zich onder meer op een versterkt actief arbeidsmarktbeleid, op een betere aansluiting met de arbeidsmarkt, en op de ondersteuning van duurzame overgangen van onderwijs naar werk, van werkloosheid naar werk, van de ene naar de andere baan. Er wordt ook gezorgd voor doeltreffende en efficiënte openbare diensten voor arbeidsvoorziening die inspelen op zowel aanbod als vraag van de arbeidsmarkt.

Tot slot is er nog het richtsnoer met betrekking tot het stimuleren van sociale insluiting, het bestrijden van armoede en het bevorderen van gelijke kansen. Ook daar is er een verband met de arbeidsmarkt, zoals het aanmoedigen van mensen om actief deel te nemen aan de arbeidsmarkt naast aandacht voor betaalbare en toegankelijke kwaliteitsvolle diensten zoals kinderopvang, onderwijs en opleiding. Er is ook sprake van integratie en het op complementaire wijze inspelen op de drie pijlers van sociale insluiting: activering, adequaat inkomen en toegang tot kwalitatieve diensten.

Werkgelegenheid jongeren: stand van zaken implementering Europese maatregelen

De Europese Commissie heeft de stand van zaken van de implementering van de maatregelen van de Europese Unie toegelicht. Ze volgt ook de jongerengarantie van dichtbij. Er zijn tekenen dat het minder slecht gaat met de jeugdwerkloosheid, maar een aandachtspunt blijft het bereiken van de jongeren die geen baan hebben en niet in onderwijs of opleiding zitten, de zogenaamde NEET-jongeren (not in education, employment or training). De invloed van nationale voorlichtingsactiviteiten blijft ongelijkmatig. Europa probeert dat aan te pakken door middel van proefprojecten en peer reviews.

In de jongerenwerkgelegenheid spelen 'vocational education and training' (stelsels van het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding) een zeer belangrijke rol bij het stimuleren van werk voor jongeren. Hoewel de stelsels de voorgaande tien jaar sterk verbeterd zijn, is er nood aan extra inspanningen. Die zijn samengevat in een vijftal prioritaire acties die de lidstaten moeten ondernemen tussen 2015 en 2020: werkplekieren in al zijn vormen, inclusief het leerling-wezen; kwaliteitsborging in de stelsels; toegang tot opleiding en kwalificaties voor iedereen; sleutelcompetenties in beroepsonderwijs en -opleiding; en ten slotte aandacht voor de beroepsontwikkeling van leerkrachten en opleiders.

Een van de elementen in het werkgelegenheidspakket voor jongeren is het kwaliteitskader voor stages. De Raad heeft in maart 2014 een aanbeveling ter zake aangenomen. Tegen eind 2015 zou de Europese Commissie die moeten opvolgen. Europees commissaris Thyssen heeft op 2 september 2015 aan de lidstaten een brief gericht met het verzoek om de Europese Commissie in te lichten over de genomen maatregelen. Belangrijke elementen zijn onder meer een schriftelijke overeenkomst tussen de stage-aanbieder en de stagiair, het opnemen van leerdoelen en opleidingsdoelen in de stage, de vereiste van een stagebegeleider, de vermelding van arbeidsvoorwaarden in het contract, een maximumduurtijd die op zes maanden wordt gelegd maar kan worden verlengd,

en de attestering van de competenties. De informatie moet tegen eind 2015 door de lidstaten aan de Europese Commissie worden bezorgd.

Overgangsmaatregelen vrij verkeer werknemers uit Kroatië

Kroatië is toegetreden tot de Europese Unie in juli 2013. Het verdrag voorziet in een overgangperiode die de lidstaten in staat stelt voor beperkte tijd hun arbeidsmarkt te beschermen. Dat kan gedurende zeven jaar maar wel in drie cycli: een eerste van twee jaar, een tweede van drie jaar en een laatste opnieuw van twee jaar. Als lidstaten oordelen dat ze de overgangsmaatregelen willen verlengen, en voor de nieuwe lidstaat de toegang willen beperken, dan moet daarvan de nodige kennis worden gegeven met argumentatie.

Voor de eerste twee jaar hebben dertien lidstaten, waaronder België, beperkingen ingevoerd. Daarin is verandering gekomen. De lidstaten moesten tegen 30 juni 2015 beslissen over volgende stappen. De drie gewesten in België hebben als bevoegde entiteiten in een brief laten weten dat ze de overgangsmaatregelen niet zullen verlengen. Nog slechts vijf lidstaten handhaven de beperkingen voor de volgende drie jaar. Tijdens de Raad Werkgelegenheid en Sociale Zaken is een rapport toegelicht over de mobiliteitssituatie van de Kroatische werknemers. Er worden geen problemen of verstoringen van de arbeidsmarkten verwacht. Belangrijkste mobiliteit is de grensmobiliteit met Italië en Slovenië, en ook Duitsland.

Prioriteiten en dossiers van het Luxemburgse voorzitterschap

De prioriteiten en dossiers van het Luxemburgse voorzitterschap beogen allemaal de verdieping van de sociale dimensie van de Europese Unie. Het voorzitterschap wil daaraan invulling geven, inspelend op de Social Triple A van commissievoorzitter Juncker. De nadruk ligt onder meer op het stimuleren van sociale dialoog, investeren in menselijk kapitaal, onder meer qua digitale vaardigheden. Ook aan de orde is de herziening van de Strategie 2020, die evenwel steeds wordt uitgesteld.

Dat alles wordt vertaald in een aantal dossiers waarin bijvoorbeeld de creatie van meer en kwalitatief betere banen aan de orde is. Er wordt ook gewerkt aan de bespreking van de raadsconclusies over sociale en solidaire economie. Op het gebied van het verbeteren van de prestaties van de arbeidsmarkten is er het langverwachte voorstel over de aanbeveling inzake de integratie van de langdurig werkloze op de arbeidsmarkt. Het voorstel is door de Europese Commissie vrijgegeven op 17 september 2015, en is al enkele keren besproken in de raadswerkgroep Sociale Vraagstukken.

Het Mobiliteitspakket van de Europese Commissie zal in december 2015 aangekaart worden. Het zou in de lijn liggen van een gerichte herziening van de Detacheringsrichtlijn. Er wordt vooralsnog gelobbyd door de lidstaten. Een zevental lidstaten, België inclusief, hebben voor de zomervakantie van 2015 een brief gericht aan Europees commissaris Thyssen om voor een herziening te pleiten. Na de zomervakantie hield een groep van een negental Centraal- en Oost-Europese lidstaten een pleidooi tegen een herziening. Zij willen nog afwachten hoe de uitvoering verloopt van de toepassingsrichtlijn om de oorspronkelijke richtlijn beter te implementeren.

Een ander werkpunt wordt het verbeteren van het sociaal bestuur in de eurozone. Er wordt een verband gelegd tussen de sociale bekommernissen en macro-economische uitdagingen. De monitoring van alle aspecten van het sociaal beleid wordt versterkt. Europees commissaris Thyssen werkt aan sociale criteria. Binnen de Europese instellingen is er veel reflectiewerk ter zake. De criteria

zouden even zwaar moeten wegen in het Europese toezicht op economisch beleid. De Europees commissaris denkt dan aan werkgelegenheidsgraad, en aan duurte en hoogte van werkloosheidsuitkeringen. Het gaat vooralsnog om denksporen. In november 2015 wordt de Groeianalyse 2016 verwacht en het gezamenlijke verslag over de werkgelegenheid. Dan volgen ook raadsconclusies over sociaal bestuur. Er is ook aandacht voor een verhoging van de werkgelegenheidsgraad voor vrouwen, al ligt er nog geen concreet dossier voor.

Dossier Europees Globaliseringsfonds – Ford Genk

Het initiële doel van het Globaliseringsfonds, dat bestaat sinds 2007, was steun te verlenen aan werknemers die worden ontslagen als gevolg van grote structurele veranderingen in de wereldhandelspatronen. In het nieuwe financieel meerjarencader is er een uitbreiding met werknemers die ontslagen worden naar aanleiding van de economische crisis, werknemers met een tijdelijk contract en zelfstandigen. Merkwaardig is dat de NEET-jongeren die leven in een regio die in aanmerking komt voor ondersteuning door het werkgelegenheidsinitiatief voor jongeren, ook in de doelgroep zijn opgenomen tot 2017. Dat is ingeschreven onder impuls van Duitsland.

Al sinds het begin van de onderhandelingen in 2007 is er enige controverse over de nood aan een dergelijk fonds. Sommige lidstaten menen dat de lidstaten deze verantwoordelijkheden moeten opnemen, terwijl andere vinden dat dat behoort tot de taken van het Europees Sociaal Fonds. Alle actieve arbeidsmarktmaatregelen worden in dit kader gesteund.

Het dossier Ford Genk komt na het dossier Opel Antwerpen en enkele dossiers in de textielsector. Het betreft 4500 voormalige werknemers. Het Europees Globaliseringsfonds steunt voor 60 procent: 6,2 miljoen euro op 10,4 miljoen euro in totaal. De Commissie verleende er haar goedkeuring aan op 14 juli 2015. Het is intussen ook behandeld in het budgetcomité van de Raad en in enkele commissies van het Europees Parlement. De plenaire vergadering moet er nog over stemmen, waarna het nog op de agenda van de Raad komt. Een definitieve beslissing valt te verwachten tegen half oktober 2015.

Vluchtelingencrisis: integratie arbeidsmarkt

Op 25 september 2015 heeft Europees commissaris Thyssen alle nationale autoriteiten van het Europees Sociaal Fonds en van het Fonds voor Europese Hulp aan de meest behoeftigen samengeroepen om na te denken over de optimale benutting van beide fondsen. Naar aanleiding daarvan heeft de Europese Commissie een nota opgesteld over de steun aan asielzoekers door deze fondsen en door het Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie. Er wordt gezocht naar synergie en complementariteit.

Er is nog geen officieel document, maar de Europees commissaris zou in haar vaardighedenagenda, die in het vooruitzicht was gesteld voor het werkprogramma 2015 maar uitgesteld is tot 2016, rekening houden met de integratie van vluchtelingen. Het zal dan gaan om erkenning van kwalificaties en competenties waarmee vluchtelingen sneller kunnen integreren op de arbeidsmarkt.

Op de Raad Werkgelegenheid en Sociale Zaken van 5 oktober 2015 wordt een lunchdebat georganiseerd over de implicaties van de vluchtelingencrisis op het arbeidsmarktbeleid en het sociaal beleid. De ministers van Werk en van Sociale Zaken zullen zich buigen over de uitdagingen voor de werkgelegenheidsdiensten; over de herkenning en erkenningen van diploma's, kwalificaties en competenties; de vooropgestelde maatregelen op lidstaatsniveau ten behoeve van integratie; de

maatregelen inzake scholen en kinderopvang en de volgende stappen die de ministers van Werkgelegenheid en Sociale Zaken moeten zetten.

2. Opmerkingen en vragen van de leden

Jan Peumans betreurt dat er nog sprake is van een landenspecifieke aanbeveling voor België, omdat dat niet strookt met de staatsstructuur. Zo kloppen de werkloosheidscijfers die voor België worden opgegeven niet met de realiteit. De jeugdwerkloosheid in Vlaanderen, Wallonië en Brussel verschilt grondig. Hij pleit ervoor een correctie toe te voegen aan de landenspecifieke aanbeveling. Europa moet met de politieke realiteit rekening houden. Hij beseft dat de heer Geers dat niet kan beïnvloeden, maar wil graag het signaal geven.

De aanbevelingen en onderwerpen die de Raad Werkgelegenheid en Sociale Zaken bespreekt laten niemand onberoerd. Dat ze zich richten op de zwakkeren op de arbeidsmarkt en op bepaalde doelgroepen is de logica zelf. Het lijkt alsof Europa bewust aanbevelingen schrijft waartegen niemand iets kan inbrengen of die niemand kan afkeuren.

Tot slot vraagt de heer Peumans of het dossier van Ford Genk het laatste element uit het Europees Globaliseringsfonds is waarvan Limburg kan genieten.

Frédéric Geers beaamt dat het om het laatste dossier gaat.

Robrecht Bothuyne is het met de heer Peumans eens dat de aanbevelingen evident lijken. De realisatie ervan is evenwel niet vanzelfsprekend. Zowel de Federale als de Vlaamse Regering hebben maatregelen genomen die inspelen op die aanbevelingen. Houden de aanbevelingen al rekening met de maatregelen die in 2015 zijn genomen? Is er in januari 2016 een analyse gepland om na te gaan of die maatregelen zullen volstaan om de terechte doelstellingen te halen?

Andries Gryffroy sluit zich aan bij de redenering dat het bijzonder moeilijk is om aan de burger te verkopen dat Europa niet voor Vlaanderen, maar voor België werkt. Van Belgische cijfers die niet uitgesplitst worden over de drie gewesten, ligt de Vlaamse burger niet wakker. Landenspecifieke aanbevelingen zijn overbodig als Europa het vertikt om rekening te houden met de staatsstructuren in de lidstaten. Europa zou een duidelijk signaal moeten krijgen dat bepaalde bevoegdheden op regionaal niveau worden uitgeoefend. Europa moet gevraagd worden of het de bevoegdheidsverdeling kan incalculeren in zijn toekomstige aanbevelingen. Deze maatregel kan de afstand tussen burger en Europa verkleinen.

Yasmine Kherbache heeft in een voorgaande functie als kabinetschef van de vorige federale premier het Europees semester van nabij gevolgd en is daarbij met de Europese Commissie in discussie gegaan over de aanbevelingen. Ze maakte er ook werk van om de regio's te betrekken in de dialoog met de Europese Commissie. De aanbevelingen zijn gestoeld op analyses die rekening houden met de verschillen tussen de regio's en op beleidsvoorkeuren die niet door iedereen worden gedeeld. De essentie van aanbevelingen is dat ze tot een dialoog leiden.

Er is een regionaal actieplan met het oog op hervormingen dat een antwoord kan bieden op de aanbevelingen. Van elke regio wordt verwacht dat er wordt ingespeeld op de aanbevelingen. Het lijkt vanzelfsprekend dat van de Europese Commissie feedback wordt verwacht, afgestemd op maatregelen die op regionaal niveau worden getroffen. Is een meer regiospecifieke terugkoppeling mogelijk?

De regionale verschillen op de arbeidsmarkt zijn zeer groot. Er zijn tegelijk ook grote knelpunten, zoals de jeugdwerkloosheid die in Vlaanderen piekt in de steden. Een Vlaams gemiddelde is daardoor niet altijd transparant. De urbane problematiek is dermate groot geworden dat die specifieke aandacht vraagt. Met gemiddelden werken, maakt dat te weinig duidelijk om erop te kunnen inspelen. Het lijkt daarom zinvol om te focussen op de grote en structurele knelpunten. Bij sommige problemen zijn er weinig regionale verschillen, zoals de uitsluiting van mensen met een migratieachtergrond. In Wallonië is dat eerder structureel. In Vlaanderen is dat conjunctureel, behalve voor de laaggeschoolden.

Axel Ronse sluit zich aan bij de opmerkingen en wil voorts weten op welke beleidsnota's of regeerakkoorden Europa zich baseert bij de opmaak van de landenspecifieke aanbevelingen. Gaat het om de documenten van het jaar zelf, van het jaar daarvoor of van enkele jaren daarvoor? In de aanbevelingen leest hij punten die voor Vlaanderen zeer actueel zijn en waarvan dan wordt gezegd dat Vlaanderen ze in het beleid moet betrekken. De aansluiting van arbeidsmarkt en onderwijs is daar een voorbeeld van. De spreker doet een oproep om transparantie over de insteek voor de aanbevelingen.

De heer Axel Ronse vraagt nog wat wordt bedoeld met negatieve prikkels in het kader van de toegang tot de arbeidsmarkt?

Yasmine Kherbache vindt de eerste opmerking terecht. Een aantal aanbevelingen gaat een welbepaalde richting uit. Regio's en lidstaten hebben het recht te weten wat het fundament ervan is. Het is essentieel te weten waarop de Europese Commissie haar aanbevelingen baseert.

Frédéric Geers zegt dat de Europese Commissie zich enkel tot lidstaten richt. De European Semester Officer verwijst in zijn betoog stevast naar de elementaire elementen van het verdrag. De Vlaamse Regering wijst herhaaldelijk op het belang en de diversiteit van de regio's. Ook in het beleidsdomein Onderwijs heerst ongenoegen over het gebrek aan nuancering. Soms blijkt echter duidelijk uit de landenverslagen, de analyses aan de basis van de aanbevelingen, dat er dieper wordt ingegaan op regionale verschillen. Dat gebeurt evenwel niet grondig en niet consequent genoeg. In de landenspecifieke aanbevelingen wordt van de bekende verschillen abstractie gemaakt. De diverse departementen en de Permanente Vertegenwoordiging hebben het geregeld met de Europese Commissie over de regioverschillen, maar dat wordt stevast tenietgedaan door dezelfde redenering.

Houdt men bij het opmaken van de aanbevelingen voldoende rekening met wat al is beslist? De lidstaten bezorgen de nationale hervormingsplannen in april van het lopende jaar van het Europees semester. Die plannen beschrijven het besliste beleid. De Europese Commissie beslist over de landenspecifieke aanbevelingen op basis van de hervormingsplannen van dat jaar en van de uitvoering van de hervormingsprogramma's van het jaar voordien. De timing is daarbij van belang. Als de maatregelen vrij recent zijn, is het effect ervan niet zichtbaar. De Europese Commissie houdt rekening met de resultaten van het beleid. Dat zit mee vervat in de landenspecifieke aanbevelingen.

Met negatieve prikkels voor de toegang tot de arbeidsmarkt doelt men op wat werkzoekenden niet aanzet tot werken. Het gaat over werkloosheidsuitkeringen, sociale uitkeringen en het feit dat het verschil tussen uitkering en loon te klein is om de stap naar werk te zetten.

Yasmine Kherbache herhaalt haar pleidooi voor dialoog. De dialoog met de Europese Commissie is perfect mogelijk op regionaal niveau. Het lid is zich bewust van de verdragsrechtelijke bepalingen die op de lidstaten slaan en niet op regio's. Het gaat echter om monitoring en opvolging van het Europees semester en daarom moet Vlaanderen zich laten uitnodigen. Ook de Commissie wil beter worden geïnformeerd en fundamentele informatie ontvangen over regionale aangelegenheden. Het lijkt vanzelfsprekend dat er regionaal meer feedback komt. De verantwoordelijken voor het Europees semester hebben zich hier nooit formeel tegen verzet. Een maximale wisselwerking lijkt essentieel. De urbane problematiek, die onderbelicht wordt, kan dan ook onder de aandacht worden gebracht.

Jan Peumans is het met die opmerkingen eens. Het gaat bovendien niet uitsluitend om Vlaanderen, Wallonië en Brussel, maar ook over de Duitse Länder, het Verenigd Koninkrijk, en de Spaanse regio's, die vaak een ander beleid voeren dan de lidstaat waartoe ze behoren.

Daarnaast is er de manier waarop niet-gekozen leden van de Europese Commissie zich ten aanzien van bijvoorbeeld Schotland en Catalonië uitlaten, waaruit een absolute miskenning blijkt van de democratische rechten van mensen. Een aantal regio's moet de Europese Commissie duidelijk maken dat ze als regio willen worden voorgesteld en niet onder de noemer van een lidstaat. In sommige regio's leven meer mensen dan in bepaalde lidstaten.

De heer Peumans wenst hierover in een dialoog te treden met Europa. Dat kan tijdens de aangekondigde bezoeken van Europees commissaris Thyssen en Timmermans aan het Vlaams Parlement.

Axel Ronse veronderstelt dat dit thema ook in andere commissies aan bod komt. Hij suggereert hierover een voorstel van resolutie in te dienen.

Andries Gryffroy volgt die redenering en beaamt dat in andere beleidsdomeinen dezelfde bezorgdheid leeft. Zo wou de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn zich in een voorstel van resolutie over energie tot de Europese Unie richten. Dat is niet doorgegaan met het argument dat het initiatief van de lidstaten moet komen. Men moet erop toezien dat Vlaanderen zijn plaats krijgt en als dusdanig erkend wordt. Het lijkt interessant na te gaan of de landenspecifieke aanbevelingen niet al jaren dezelfde zijn omdat er met de regionale diversiteit geen rekening wordt gehouden. Er wordt gegeneraliseerd en veralgemeend tot er voor Vlaanderen geen interessante elementen meer inzitten.

Axel Ronse stelt vast dat meerderheid en oppositie het over bepaalde opmerkingen eens zijn. Er volgt een denkoefening over de grenzen van meerderheid en oppositie om deze boodschap aan de Europese Commissie te kunnen meegeven.

Frédéric Geers ziet inzake opvolging en monitoring wel nog een mogelijkheid om een meer regionale insteek te krijgen, ongeacht de principiële opstelling van de verantwoordelijke voor België van het Europees semester. Die vraagt zelf om op de hoogte gehouden te worden van beleidsmaatregelen die Vlaanderen neemt.

De heer Geers neemt zich voor om met de Algemene Afvaardiging van Vlaanderen bij de EU, het Departement Werk en Sociale Economie en het kabinet van de minister van Werk na te gaan hoe en wanneer dat het meest doeltreffend kan gebeuren. Relevante informatie over Vlaamse besluitvorming en maatregelen moet direct bij de verantwoordelijke voor het Europees semester voor België en bij andere ambtenaren bij de Europese Commissie die belast zijn met de opvolging van België in het kader van het Europees semester kunnen terechtkomen.

Axel RONSE,
voorzitter

Robrecht BOTHUYNE,
Andries GRYFFROY,
verslaggevers